

Varga János

Katonai tiszteletadás, jelentések,
jelentkezések szabályai; alakzatok járművek
nélkül, a járműről és a járműre szállás rendje

NSZFI
NEMZETI SZAKKÉPZÉSI
ÉS FELNŐTKÉPZÉSI INTÉZET

A követelménymodul megnevezése:
Katonai alapfeladatok

A követelménymodul száma: 0789-06 A tartalomlelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-010-50

KATONAI TISZTELETADÁS, JELENTÉSEK, JELENTKEZÉSEK SZABÁLYAI. ALAKZATOK JÁRMŰVEK NÉLKÜL. A JÁRMŰRŐL ÉS A JÁRMŰRE SZÁLLÁS RENDJE.

KATONAI TISZTELETADÁS, JELENTÉSEK, JELENTKEZÉSEK SZABÁLYAI. ALAKZATOK JÁRMŰVEK NÉLKÜL. A JÁRMŰRŐL ÉS A JÁRMŰRE SZÁLLÁS RENDJE.

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

Gondolt már arra, hogy a köszönés, egymás üdvözlése milyen régi szokás?

Talán ez volt a legelső illemszabály, amit az ember kitalált. A világon csaknem mindenütt egységes az a megítélés, hogy a köszönés elmulasztása illetlen dolog. A köszönés az emberi érintkezés legmindennapibb formája. Máshogy kell érkezéskor és távozáskor üdvözölni az embereket. Vigyáznunk kell tehát, hogy megfelelő időben, megfelelő módon köszönjünk.

A köszönés módja a különböző népeknél eltérő is lehet, nagyon sok változata ismert. Egy afrikai törzsről feljegyezték, hogy köszöntéskor, bemutatkozáskor a markukba köpnek az ottani emberek. A tibetiek meglengetik a kalapjukat, kinyújtják nyelvüket, és bal kezüket a fülük mögé teszik. A maorik (Új-Zéland őslakói) köszöntéskor az orrukat dörzsölik össze. A törökök és a keleti népek kezüket mellükre téve, mélyen meghajolva, a japánok derékból meghajolva köszöntik, üdvözlik egymást. Ez a néhány példa is tükrözi, hogy köszönni, másokat üdvözölni sokféle módon lehet és kell.

A különböző köszönési formák alkalmazásával az emberek azt is egymás tudomására hozzák, hogy milyen jellegűnek érzik a közöttük lévő kapcsolatot. A köszönésnél az udvariasság általános szabályai érvényesülnek. A férfi köszön előre a nőnek, a fiatalabb az idősebbnek, beosztott a vezetőnek, fiú a leánynak.

Ugye sokszor hallotta már kisgyerekes szülőktől, mikor gyerekeiket a kezdeti illemre így nevelik: Köszönj szépen!

Vannak hivatalos köszönések. Például a katonák „Erőt, egészséget!”, az olaj-, szén- és ércbányászok „Jó szerencsét!” kívánnak.

A katonák hangos köszönés nélkül is tudják üdvözölni egymást: **tisztelgéssel, tiszteletadással.**

KATONAI TISZTELETADÁS, JELENTÉSEK, JELENTKEZÉSEK SZABÁLYAI. ALAKZATOK JÁRMŰVEK NÉLKÜL. A JÁRMŰRŐL ÉS A JÁRMŰRE SZÁLLÁS RENDJE.

A katonai tiszteletadás az egymás iránti kölcsönös tisztelet, valamint a katonai hagyományok megbecsülésének kifejezése.

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

KATONAI TISZTELETADÁS, JELENTÉSEK, JELENTKEZÉSEK SZABÁLYAI

1. Katonai tiszteletadás egyénileg

A világ minden katonája „szalutál” feljebbvalójának. (A salutare latin szó, jelentése: üdvözölni. E szó gyökere a salus = sértetlen és jó állapot, főnév. A saluto tehát kb. azt jelenti: Légy egészséges!)

De miért emeli jobb kezét a homlokához–sapkájához a katona?

A középkorban szokásos lovagi tornán az udvar vitézei összemérték erejüket. Ez nagy látványosságnak számított, és pontos előírások, szabályok szerint zajlott le. Mielőtt a párviadal megkezdődött volna, a páncélba öltözött, sisakos vitézek üdvözölték egymást, s leeresztették sisakrostélyukat, hogy igazolják személyazonosságukat. Ennek maradványa a sapkához emelt kéz!

A viadalokról ez a szokás áttevődött a napi életbe is. Ha a lovagok találkoztak, felemelték a rostélyt, így mutatták meg az arcukat. Ez maradt fenn a tisztelgésben.

A Magyar Honvédség katonái köszönés helyett tisztelegve emelik kezüket a sapkájukhoz, illetve halántékukhoz. Tiszteletadásuk a honvédek egymás iránti kölcsönös tiszteletének, a nemzeti és csapatjelképek megbecsülésének, valamint a kegyeleti emlékezésnek a kifejezése.

Minden katona egyénileg teljesítsen tiszteletadást:

- egymással történő találkozáskor az előljárójának, illetve feljebbvalójának még akkor is, ha járművön ül; a rendfokozat nélküliek és az egyenlő rendfokozatúak egymásnak kölcsönösen;
- a köztársasági elnöknek, az Országgyűlés elnökének és a Kormány tagjainak;
- a Magyar Köztársaság állami lobogójának;
- a csapatzászlóknak és a hadihajók lobogóinak;

KATONAI TISZTELETADÁS, JELENTÉSEK, JELENTKEZÉSEK SZABÁLYAI. ALAKZATOK JÁRMŰVEK NÉLKÜL. A JÁRMŰRŐL ÉS A JÁRMŰRE SZÁLLÁS RENDJE.

- a Himnusz és a Szózat felhangzásakor, illetve rendezvények keretében más állam ott felhangzó himnusza esetében is;
- hősi emlékműveknek, illetve az ismeretlen katona sírjának;
- katonai temetési menetek.

A katonai tiszteletadás az adott helyzetnek megfelelően végrehajtható: egyénileg és kötelékben (alakzatban); álló helyben és menet közben; fegyverrel és fegyver nélkül; sapkában és sapka nélkül; más különböző esetekben.

A tiszteletadás egyénileg végrehajtható:

- tisztelgéssel;
- fővetéssel,
- főhajtással;
- fegyverrel „Tisztelegj!” fogással, ha a gépkarabély „Mellre” helyzetben van.
- menet közben;
- különböző esetekben.

Ne feledje! A szabályok, előírások ismerete nagyon fontos. Nem ismeretük, be nem tartásuk vagy szándékos megszegésük következményekkel jár.

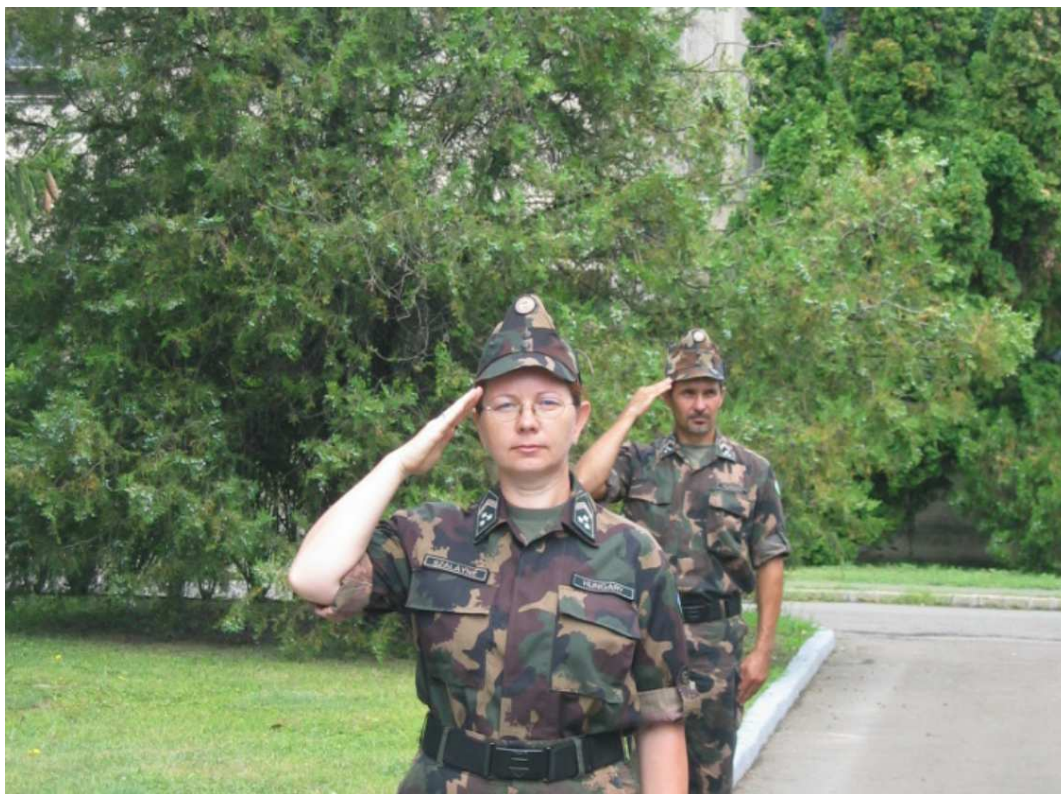
Az egyéni tiszteletadás módjai és szabályai:

Tiszteletadást egyénileg, álló helyben: „Vigyázz” állásban kell végrehajtani, gyors, határozott mozdulattal, amikor az előljáró, feljebbvaló, valamint a csapatzászló vonala, továbbá – temetési menet esetében – a díszkíséret első sora a honvédet 5–6 lépésre megközelítette. A tiszteletadást megelőzően a honvéd forduljon az előljáró, feljebbvaló, a csapatzászló, illetve a temetési menet felé.

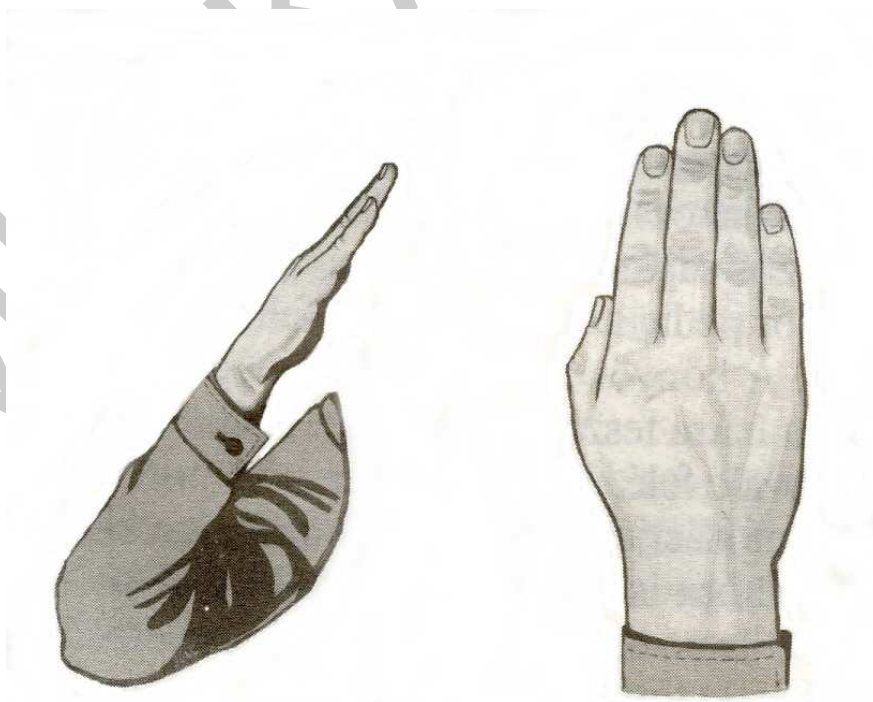
Tisztelgéssel, ha a honvédet jobb keze felemelésében semmi nem korlátozza. Ehhez:

- jobb kezét nyújtott és összezárt ujjakkal, alsó és felső karját egyszerre mozgatva, könyökét a testtől kissé oldalt, inkább előre helyezve, megfeszítés nélkül tartva, egy gyors mozdulattal emelje a sapka alsó széléhez a halántékánál, illetve sapka nélkül a halántékához úgy, hogy a középső ujja a szemöldököt és a fül felső szélét összekötő vonal közepén legyen;
- a tisztelgéssel egy időben vesse a fejét az előljáró, feljebbvaló felé, majd kövesse fejével úgy, hogy ujja ne távolodjon el a halántékától, illetve a sapka szélétől.

KATONAI TISZTELETADÁS, JELENTÉSEK, JELENTKEZÉSEK SZABÁLYAI.
ALAKZATOK JÁRMŰVEK NÉLKÜL. A JÁRMŰRŐL ÉS A JÁRMŰRE SZÁLLÁS RENDJE.

1. ábra. Tiszteletadás egyénileg, tisztelgéssel

2. ábra. Az ujjak tartása tisztelgéskor

KATONAI TISZTELETADÁS, JELENTÉSEK, JELENTKEZÉSEK SZABÁLYAI. ALAKZATOK JÁRMŰVEK NÉLKÜL. A JÁRMŰRŐL ÉS A JÁRMŰRE SZÁLLÁS RENDJE.

Fővetéssel, ha a honvéd mindkét keze foglalt, vagy a jobb keze sérült, és nem tudja felemelni. Az előljáró, feljebbvaló érkezésétől függően végrehajtható jobbra vagy balra, illetve – (csak állóhelyben), amikor az előljáró, feljebbvaló szemből érkezik –, középre.

A jobbra vagy balra végrehajtott fővetés esetén a honvéd annyira fordítsa el fejét oldalra – egy kissé felfelé irányuló gyors mozdulattal –, hogy a fővetés irányával ellentétes szeme testének középvonalában legyen;

- állat egy kissé emelje meg anélkül, hogy fejét bármerre is megdöntené;
- ezt követően fejével kövesse az előljárót, feljebbvalót, míg a fővetés irányával megegyező szeme a teste középvonalába nem kerül;
- az álla megemelve maradjon.

A középre végrehajtott fővetés esetén az állat – a „Vigyázz” állásnál meghatározottakhoz viszonyítva – 2–3 centiméterrel magasabbra kell emelni.

Fegyverrel „Tisztelegj!” fogással, ha a gépkarabély „Mellre” helyzetben van. Ekkor a fővetéssel egy időben egy határozott, gyors mozdulattal fogja meg az alsó ágyat közvetlenül a mellső markolat fölött.

Főhajtással, ha a honvéd katonai étteremben tartózkodik, beteget kísér, karonfogva megy, tömegközlekedési eszközön utazik, polgári öltözetben van. Ekkor könnyedén, de észrevehetően hajtja meg fejét az előljáró felé. Felső testét ne döntse előre.

A tiszteletadás időtartama és befejezése

A tiszteletadást egyénileg az alábbiak szerint kell befejezni:

- a Magyar Köztársaság állami lobogója (csapatzászló és hadihajók lobogói) vonalának elhagyását követően 2–3 lépés után;
- amikor az előljáró, feljebbvaló a tiszteletadást teljesítő honvédtől vagy a honvéd az előljárótól, feljebbvalótól 1–2 lépésre elhaladt, vagy az előljáró, feljebbvaló a tiszteletadás fogadását befejezte, vagy a tisztelgés fogadását jelezte;
- egyénileg a jelentések, jelentkezések alkalmával a jelentkezés befejezését követően azonnal, illetve a jelentés megkezdésével egy időben;
- az előljárótól, feljebbvalótól történő távozáskor a „Végeztem” parancs után, amikor az előljáró, feljebbvaló tisztelgésre emelt kezét leengedte. A „Végeztem!” parancsot követően az alárendelt az előljáróval, feljebbvalóval egy időben kezdje meg és fejezze be a tiszteletadást, majd forduljon a megfelelő irányba (az alakzat felé, az ajtó felé, vagy hajtson végre „Hátra arc”-ot), és egy kemény kilépés után rendes lépésben távozzon;
- a Himnusz és a Szózat elhangzása után közvetlenül;

KATONAI TISZTELETADÁS, JELENTÉSEK, JELENTKEZÉSEK SZABÁLYAI. ALAKZATOK JÁRMŰVEK NÉLKÜL. A JÁRMŰRŐL ÉS A JÁRMŰRE SZÁLLÁS RENDJE.

- temetési menet esetében, amikor a díszkíséret utolsó sora 1–2 lépéssel elhaladt.

A tiszteletadást a honvéd gyors mozdulattal fejezze be. Fejét vesse az eredeti helyzetbe, és ezzel egy időben a tisztelgésre emelt jobb, illetve a gépkarabélyt fogó bal kezét engedje le alapállásba.

Tiszteletadás egyénileg, menet közben

Menet közben a honvéd a lépés ütemének megfelelően és a mozgásból eredő sajátosságok és a fent leírtak figyelembe vételével kezdje meg, illetve fejezze be a tiszteletadást.

- a tiszteletadás megkezdésével egy időben kezét zárja a teste mellé, felső testét pedig emelje ki a „Vigyázz” állásra előírtak szerint;
- ezt követően rendes lépésben, a bal lába földre helyezésével egy időben kezdje meg, illetve fejezze be a tiszteletadást;
- a tiszteletadás befejezése után folytassa a menetet, közben karját ismét mozgassa a menet ütemére.

Tiszteletadás egyénileg, különböző esetekben

- a Magyar Köztársaság állami lobogójának, a csapatzászlónak és a hadihajók lobogóinak megközelítéskor 2–3 lépéssel előtte kell megkezdni a tisztelgést, és az elhagyást követően 2–3 lépés után kell befejezni.
- a Himnusz, Szózat - rendezvényeken más állam himnusza - felhangzásakor vagy katonai temetési menetek elhaladásakor a honvéd álljon meg, annak játszásáig, illetve menet elhaladásáig - katonai rendezvények előkészítése időszakában, a gyakorlást végzők kivételével - teljesítsen tiszteletadást.

KATONAI TISZTELETADÁS, JELENTÉSEK, JELENTKEZÉSEK SZABÁLYAI. ALAKZATOK JÁRMŰVEK NÉLKÜL. A JÁRMŰRŐL ÉS A JÁRMŰRE SZÁLLÁS RENDJE.

3. ábra. Tiszteletadás katonai rendezvények előkészítése időszakában

- az előjáró, feljebbvaló megelőzésekor, vagy ha az előjáró, feljebbvaló előzi meg a honvédet, a megelőzés első lépésével egy időben kezdődik, és a bal láb harmadik lépéséig tart a tiszteletadás.
- ha az előjáró, feljebbvaló szembe jön, 5-6 lépéssel előtte kell kezdeni és egy-két lépéssel rajta túlhaladva kell befejezni a tiszteletadást.
- ha a honvéd jobb kezében visz valamit, és bal keze szabad, az adott tárgyat – ha lehetséges – a tiszteletadás idejére vegye át a bal kezébe.
- a gépjármű-parancsnoki ülésen tartózkodó honvéd a gépjármű álló helyzetében, illetve mozgása közben tisztelgéssel, a gépjárművezető csak a gépjármű álló helyzetében teljesítsen tiszteletadást.
- a szolgálati helyiségbe belépő előjárónak a honvéd tisztelgéssel teljesítsen tiszteletadást, első alkalommal pedig tegyen jelentést. Ha nem látja az előjáró rendfokozatát, kérje a megnevezését, például: „Kérem a megszólítást!”, majd miután az előjáró megnevezte rendfokozatát, tegyen jelentést.

2. Katonai tiszteletadás alakzatban

A tiszteletadás alakzatban végrehajtható:

- álló helyben;
- menet közben;
- különböző esetekben.

Az alakzatban végrehajtható tiszteletadás módjai és szabályai:

Tiszteletadás alakzatban, álló helyben

Alakzatban a kötelék vezényszóra teljesít tiszteletadást. A fegyver nélküli vagy pisztollyal felszerelt parancsnokok minden esetben tisztelgéssel, a géppuskával, mesterlövészpuskával, kézi páncélelhárító gránátvetővel felszereltek és a gépkarabéllyal „Szíjra” helyzetben állók fővetéssel teljesítenek tiszteletadást.

Katonai rendezvényen, szemlén a gépkarabélyokat „Mellre” helyzetben kell tartani, és a „Fogadás jobbról (balról, középről)! Tisztelegj” vezényszóra kell tiszteletadást teljesíteni.

Különböző fegyverekkel felszerelt alegységeknél a tiszteletadás egyszerre történő végrehajtását a vezénylő (a felkészítést végző) parancsnok hangolja össze.

A kötelék megnevezését követő „Vigyázz!” vezényszóra a honvédek vessék egyszerre a fejüket az eredeti irányba, ezzel egyidejűleg a parancsnokok jobb kezüket, a gépkarabélyosok pedig bal kezüket engedjék le alapállásba és álljanak „Vigyázz” állásba.

Tiszteletadás alakzatban, menet közben

KATONAI TISZTELETADÁS, JELENTÉSEK, JELENTKEZÉSEK SZABÁLYAI. ALAKZATOK JÁRMŰVEK NÉLKÜL. A JÁRMŰRŐL ÉS A JÁRMŰRE SZÁLLÁS RENDJE.

Menet közben a kötelék a „Vigyázz! Jobbra (Balra) nézz!” vezényszóra az előljáró előtt történő elvonulás sorrendjében teljesít tiszteletadást.

A vezényszó figyelmeztető és végrehajtást elrendelő részeit az egymást követő bal láb földre helyezésekor úgy kell adni, hogy a vezényszó kiadása az előljáró előtt 5-6 lépéssel (ünnepélyes alkalmakkor a kijelölt távolságon) befejeződjék.

A vezényszónak a végrehajtást elrendelő részét követően a bal láb földre helyezésével egy időben a honvédek – az iránytartók kivételével – egyszerre teljesítenek tiszteletadást. A tér- és távközök tiszteletadás közben is meg kell tartani. Menet közben nem kell az előljárót a fej fordításával követni.

Az előljáró „Pihenj” vezényszavára, vagy miután a kötelék utolsó sora az előljáró előtt 1-2 lépéssel elhaladt, a vezénylő parancsnok vezényeljen „Pihenj!”-t. A vezényszót követően a bal láb földre helyezésével egy időben a kötelék fejezze be a tiszteletadást, és meneteljen rendes lépésben.

Tiszteletadás kötelékben, különböző esetekben

Szolgálati előljárónak laktanyán belül, álló helyzetben és menet közben a „Vigyázz! Jobbra (Balra, állóhelyben Középre) nézz!” vezényszóra kell tiszteletadást teljesíteni. Laktanyán kívül, menet közben csak a kötelék parancsnoka teljesítsen tiszteletadást.

4. ábra. Előljáróra várva

KATONAI TISZTELETADÁS, JELENTÉSEK, JELENTKEZÉSEK SZABÁLYAI. ALAKZATOK JÁRMŰVEK NÉLKÜL. A JÁRMŰRŐL ÉS A JÁRMŰRE SZÁLLÁS RENDJE.

Az a honvéd, aki elsőnek veszi észre az előljáró érkezését, figyelmeztesse a parancsnokot, például: „Előljáró jobbról!”.

Ha az előljáró az alakzat vége felől érkezik, a parancsnok vezényeljen „Jobbra (Balra) át”-ot, esetleg „Hátra arc!”-ot és tiszteletadást, majd ezt követően fogadja az előljárót.

Az ellenőrzésre érkező előljárónak a foglalkozásvezető jelentse a foglalkozás tárgyát és a létszámot, például: „Ezredes úr! Vígh százados, az első század parancsnoka jelentem, a foglalkozás tárgya fordulatok állóhelyben, a létszám 157 fő, jelen 146 fő, igazoltan távol 11 fő”.

A feljebbvalónak csak a kötelék parancsnoka teljesítsen tiszteletadást. Azonos rendfokozatúak előre tisztelegjenek a kötelék parancsnokának.

A laktanyán belül csoportban lévő honvédek a legmagasabb rendfokozatú, illetve a rangidős vezényszavára teljesítsenek tiszteletadást.

3. Jelentések, jelentkezések szabályai

Kilépés az alakzattól

A honvéd alakzattól történő kiléptetésére vezényszót kell adni, például: „Ön, tizedes! Lépjen ki!”. Szükség esetén a parancsnok határozza meg a kilépés távolságát, például: „Jánosi honvéd! Két lépést előre lépj!”.

Amikor a honvéd meghallja a nevét, „Parancs!” szóval jelentkeznek.

Ezt követően:

- ha nem határozták meg a kilépés távolságát, lépjen ki rendes lépésben az arcvonal elé 5 lépésre és álljon meg;
- ha meghatározták a kilépés távolságát, lépjen ki rendes lépésben a meghatározott távolságra az arcvonal elé és álljon meg.

Név nélküli megszólítással kijelölt honvéd „Parancs!” szóval, családi nevével és rendfokozatával jelentkezzen, és a fent leírtak szerint lépjen ki az alakzattól.

A honvédet a második, harmadik, negyedik sorból, illetve oszlopból is kiléptetheti az előljáró.

- a második sorból való kilépéshez, tegye bal kezét könnyedén az előtte álló vállára (így jelezze kilépési szándékát). Erre a jelzésre az érintett honvéd bal lábbal tegyen egy lépést előre, jobb lábával zárás nélkül lépjen még egy lépést jobbra, majd zárja bal lábát, engedje át az alakzattól kilépőt, ezután a lépések fordított sorrendjében lépjen vissza eredeti helyére;

KATONAI TISZTELETADÁS, JELENTÉSEK, JELENTKEZÉSEK SZABÁLYAI. ALAKZATOK JÁRMŰVEK NÉLKÜL. A JÁRMŰRŐL ÉS A JÁRMŰRE SZÁLLÁS RENDJE.

- A harmadik, negyedik sorból történő kilépést az előbb meghatározottak szerint kell végrehajtani, azonban az oldalra való lépést a jelzéseket követően, a visszalépést pedig az első sorban álló honvédhez igazodva egyszerre kell végrehajtani;
- ha a honvédnek oszlopból kell kilépnie, a közelebbi szárny felé oldalt lépjen ki. A kilépés előtt forduljon a közelebbi szárny felé, a mellette álló honvéd pedig tegyen egy lépést oldalt, majd lába zárása nélkül lépjen egy lépést hátra, engedje ki a kilépőt, ezt követően a lépések fordított sorrendjében lépjen vissza a helyére.

Az alakzatba történő visszaléptetésére a „Lépjen be!” vezényszót kell adni. Erre a honvéd forduljon az előjáró felé, teljesítsen tiszteletadást, forduljon a menetirányba, és lépjen vissza a helyére.

Előjáróhoz való menet, jelentés, jelentkezés

A honvéd az előjáróhoz vagy jelentés céljából megy, vagy azért, mert az előjáró magához rendelte.

Az előjáró „Hozzám!” parancsára és az előjáróhoz jelentés céljából történő menetkor a honvéd rendes lépésben menjen. Az előjáró előtt 2–3 lépésre álljon meg, a láb zárását követően az előírtak szerint teljesítsen tiszteletadást és jelentsen.

A jelentést (jelentkezést) egyénileg a családi név és a rendfokozat, alakzat előtt (a vezénylő parancsnoknak) pedig a családi név, rendfokozat és beosztás megjelölésével kell megtenni, például: „Őrnagy úr! Tatai honvéd jelentem, parancsára megjelentem!”, vagy „Tatai honvéd jelentkezem!”, illetve „Őrnagy úr! Váci hadnagy, az első szakasz parancsnoka, jelentem, a szakasz az Ön parancsára felsorakozott!”

Ha a honvédet az előjáró név szerint ismeri, a jelentést vagy jelentkezést röviden (név és a rendfokozat említése nélkül) kell megtenni, például: „Őrnagy úr! Jelentkezem!”

Az előjáró a jelentés (jelentkezés) idején álljon „Vigyázz” állásban, és fogadja a tiszteletadást.

Munka közben (irodában, tanteremben stb.) az előjáró felállás nélkül is fogadhatja a jelentést.

Foglalkozáson az oktató által feltett kérdésre a választ jelentés formájában „Vigyázz” állásban (tisztelegés nélkül) kell megadni.

4. Alakzatok járművek nélkül

Alakzat: a honvédek, a kötelékek és a járművek meghatározott elhelyezkedése közös és egységes tevékenység végrehajtásához.

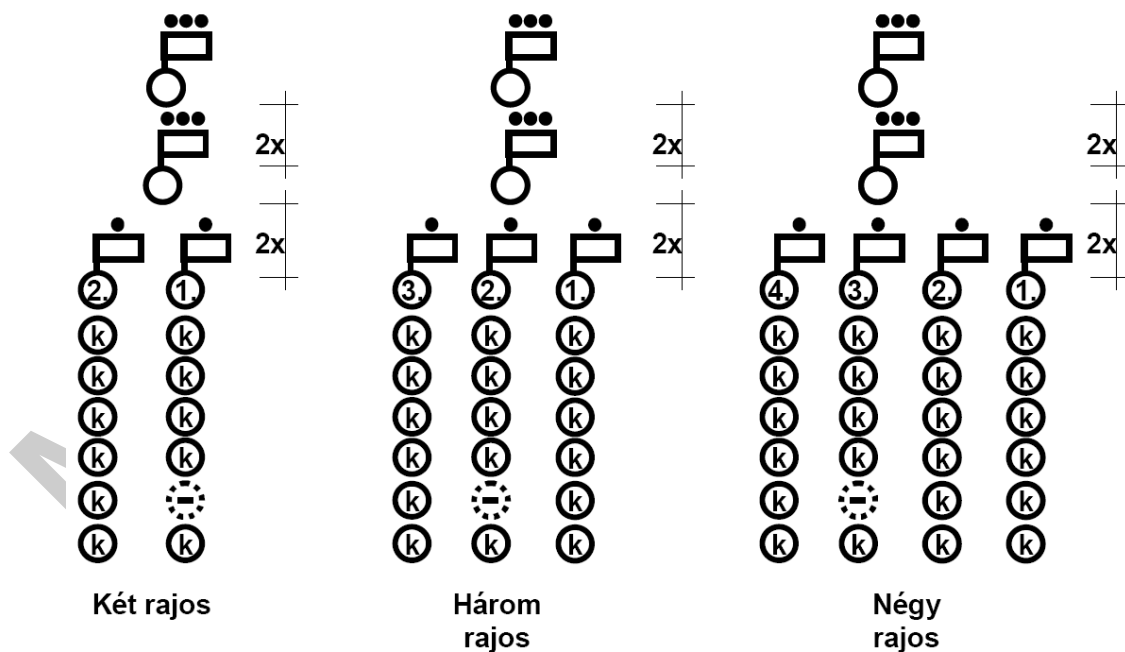
KATONAI TISZTELETADÁS, JELENTÉSEK, JELENTKEZÉSEK SZABÁLYAI. ALAKZATOK JÁRMŰVEK NÉLKÜL. A JÁRMŰRŐL ÉS A JÁRMŰRE SZÁLLÁS RENDJE.

A kötelékek legjellemzőbb alakzatai:

- Oszlop: amelyben a honvédek, kötelékek (járművek) egymás mögött meghatározott vagy elrendelt távkozra (több oszlop esetén tér- és távkozra) helyezkednek el;
- vonal, járművonal: olyan alakzat, amelyben a honvédek vagy kötelékek, illetve járművek egymás mellett meghatározott térközre (járművek esetén egy sorban) helyezkednek el;
- oszlopvonal: olyan alakzat, amelyben az oszlopok egymás mellett, meghatározott tér- és távkozra helyezkednek el;
- oktatási alakzat: a kötelékek oktatás céljából való elhelyezkedése, a jobb szemléltetés érdekében;
- alapalakzat: a kötelékek (járművek) oszlop- és oszlopvonal-alakzata;
- menetalakzat: a kötelékek oszlopalakzata menet végrehajtásához.

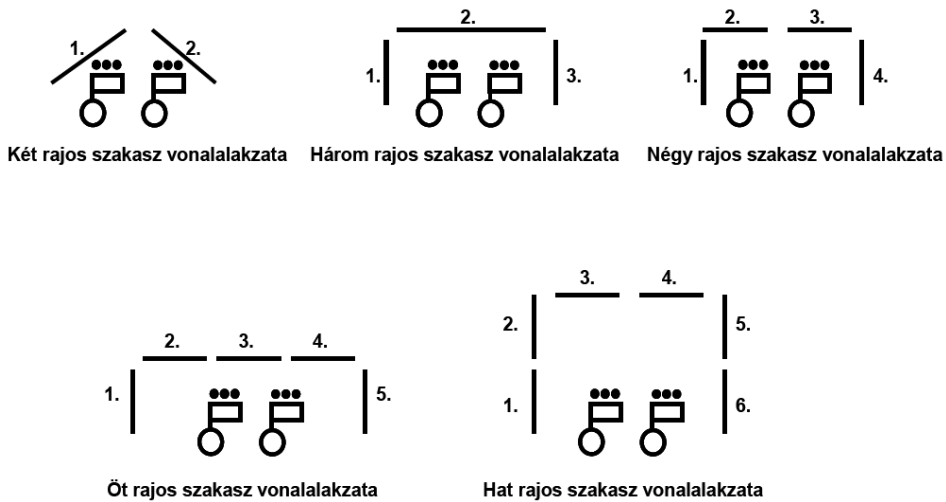
A kis alegységek a tevékenységük végrehajtásához általában alap- és menetalakzatban helyezkednek el:

- a raj alap- és menetalakzata az egyes oszlop;
- a szakasz alap- és menetalakzata a rajok egyes oszlopalakzataiból áll, és ennek megfelelően lehet kettős, hármas vagy többes oszlop;

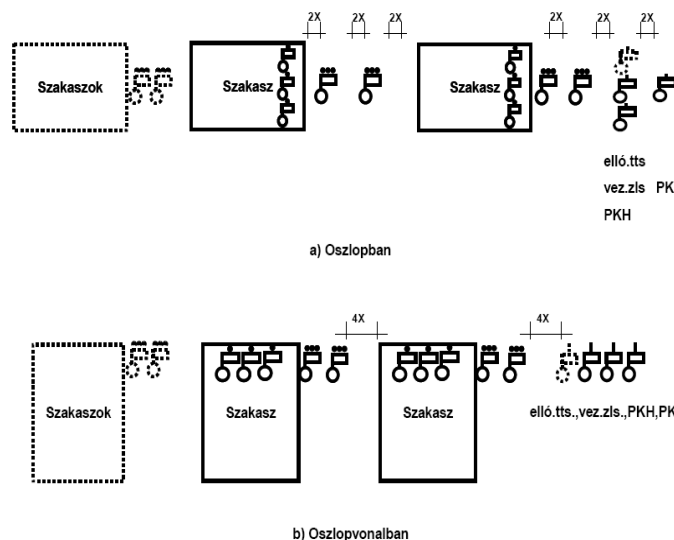
5. ábra. A két-, három- és négyrajos szakasz alap- (és menet-) alakzata

KATONAI TISZTELETADÁS, JELENTÉSEK, JELENTKEZÉSEK SZABÁLYAI.
ALAKZATOK JÁRMŰVEK NÉLKÜL. A JÁRMŰRŐL ÉS A JÁRMŰRE SZÁLLÁS RENDJE.

6. ábra. A két-, három- és többrajos szakasz oktatási alakzatai

- a század alapalakzata az oszlop és a szakaszoszlop-vonal. Század oszlopba a század szakaszai oszlopban, egymás mögött, egymástól hat lépésre, szolgálati sorrendben sorakoznak fel. Század oszlopvonalba a század szakaszai oszlopban, egymás mellett, egymástól hat lépésre, szolgálati sorrendben sorakoznak fel;

7. ábra. A század oszlop és a század oszlopvonal

KATONAI TISZTELETADÁS, JELENTÉSEK, JELENTKEZÉSEK SZABÁLYAI. ALAKZATOK JÁRMŰVEK NÉLKÜL. A JÁRMŰRŐL ÉS A JÁRMŰRE SZÁLLÁS RENDJE.

- a század menetalakzata az oszlop, amely az egymás mögött hat lépés távolságra felsorakozott szakaszok oszlopalakzataiból áll.

5. A járműről és a járműre szállás rendje

A járműre és a járműről szállás a balesetveszélyes műveletek közé tartozik.

Ezért is nagyon fontos a biztonságos végrehajtás, a lehetséges balesetek elkerülése, az egymásra való odafigyelés, a maximális segítségnyújtás.

A hadseregben nem ritka, hogy meghatározott normaidő alatt, teljes felszereléssel, gépjárműre szállva kell elérni a menetkésztséget. Mindezt esetenként az éjszakai sötétség, vagy rossz látási viszonyok nehezítik.

Időt és fáradságot nem kímélve, a járműre és a járműről szállást úgy kell begyakorolni, hogy azt a legváratlanabb helyzetekben is gyorsan, szabályosan és balesetmentesen végre lehessen hajtani.

A végrehajtás rendje

A járműre és a járműről szállást csak a vezényszó (jel) elhangzása (vétele) után lehet megkezdeni! Az esetleges balesetet azonnal jelenteni kell!

A járműre történő felszállást megelőzően a parancsnok adja a „Járműhöz!” vezényszót vagy jelet. Erre a vezényszóra (jelre):

- a kötelékek (a felszállás sorrendjében) a járművek mögött, a hátsó kerekek meghosszabbításában két lépésre, vagy a jármű két oldalán, éllel a rakfelület hátsó sarkától oldalt és hátra egy lépésre sorakozzanak;
- ezzel egy időben a járművezető nyissa le a hátfalat;
- a rajparancsnok adja a „Kezeket vizsgára!” vezényszót, majd ellenőrizze beosztottjai kezét, és azokat a tárgyakat, melyek a fel- és leszállás során balesetet okozhatnak (pl. gyűrű), vetesse le.

A parancsnok „Járműre!” vezényszavára (jelére) a honvéd:

- vegye fegyverét „Súlyba” helyzetbe (a géppuskát, mesterlövész puskát és a kézi páncélelhárító gránátvetőt felszállás előtt át kell adni egy, már felszállt honvédnek);
- gyorsan lépjen fel a járműre, majd nyújtsa le kezét a mögötte lévő felsegítésére, és foglalja el helyét az ülésen arccal a megfelelő irányban (keresztirányú ülésen a haladás irányában, hosszirányú üléseken pedig az oldalfalnak háttal);
- vegye fegyverét a térdjei közé csövel felfelé (a válltámaszt hajtja ki).

KATONAI TISZTELETADÁS, JELENTÉSEK, JELENTKEZÉSEK SZABÁLYAI. ALAKZATOK JÁRMŰVEK NÉLKÜL. A JÁRMŰRŐL ÉS A JÁRMŰRE SZÁLLÁS RENDJE.

Járműre szállás után a járművezető csukja fel és rögzítse a hátfalat, majd foglalja el helyét a vezetőülésen.

A parancsnok „Járműről!” vezényszavára (jelére):

- a járművezető nyissa le a hátfalat;
- a honvédek a váltámaszt hajtsák be, a felszállásnak megfelelő rendben szálljanak le a járműről, a fegyvereket vegyék „Szíjra” helyzetbe, és sorakozzanak a járműnél. Ellenőrizzék saját fegyverük és felszerelésük meglétét.

Járműről szállás után a járművezető csukja fel és rögzítse a hátfalat, majd az előre elrendeltek (a begyakorlás) szerint foglalja el a helyét.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

A feldolgozandó tananyag végére értünk. Tanárai, oktatói már a tanulási folyamatban is követték haladását, figyelemmel kísérték és segítették fejlődését. Most egy rövid összefoglalóban tekintsük át még egyszer a tanultakat, azt, amit ebben a kiadványban az Ön figyelmébe ajánlottunk.

Bátran tegye fel magának az alábbi kérdéseket: Érthető és átlátható-e számomra a téma? Ismerem-e pontosan, miről mit kell tudnom, közülük mi a legfontosabb? Mi ragadta meg legjobban a figyelmemet? Hasznomra volt-e ez a kiadvány? Hogyan fogom használni és hasznosítani a tanultakat?

Válaszolja meg a kérdéseket!

Ne csüggedjen el, ha első alkalommal túl szakmainak, vagy bonyolultnak tűnik a feldolgozott tananyagrészt. Türelmesen fogjon hozzá ismét, ha szükséges, konzultáljon tanáraival, oktatóival és társaival is. Ezek a konzultációk egyrészt megkönnyítik az elsajátítást, másrészt segítik és fejlesztik a közös gondolkodást is.

A „Katonai tiszteletadás egyénileg” alcímű tananyagtartalmat nagyon fontos elemként kezelje, tanulmányozza és gyakorolja be!

KATONAI TISZTELETADÁS, JELENTÉSEK, JELENTKEZÉSEK SZABÁLYAI. ALAKZATOK JÁRMŰVEK NÉLKÜL. A JÁRMŰRŐL ÉS A JÁRMŰRE SZÁLLÁS RENDJE.

Az egyéni tiszteletadás szakszerű elsajátításával nagyon sok kellemetlenségtől megkímélheti magát. Ne szégyelljen önállóan gyakorolni (az alaki) tükör előtt sem. Figyeljen a helyes testtartásra, a tisztelgésre emelt kéz helyzetére. Kérje társa segítségét a szakszerű begyakorláshoz, gyakoroljanak együtt, javítsák az előforduló hibákat. Ne feledje: ezt mindenki így csinálta (legfeljebb már nem akarja bevallani)!

Új fogalmak, kifejezések, melyeket ismernie kell

Ebben a tananyagban is biztosan voltak olyan kifejezések, melyeket eddig egyáltalán nem, vagy nem gyakran használt. Javasoljuk, hogy ezeket a kifejezéseket gyűjtse össze, és próbálja meg mindegyikkel önállóan egy-egy szakmailag helyes mondatot alkotni. A helyes alkalmazást ellenőriztesse társával is. Bizalommal forduljon tanáraihoz, oktatóihoz.

Végül, oldja meg a következő önellenőrző feladatokat és értékelje saját teljesítményét!

Köszönjük az együttműködését. Jó tanulást, eredményes felkészülést kívánunk!

KATONAI TISZTELETADÁS, JELENTÉSEK, JELENTKEZÉSEK SZABÁLYAI. ALAKZATOK JÁRMŰVEK NÉLKÜL. A JÁRMŰRŐL ÉS A JÁRMŰRE SZÁLLÁS RENDJE.

2. feladat

Tanulmányozza, hogy mikor kell befejezni a tiszteletadást egyénileg. Ezt követően egészítse ki az alábbi bekezdéseket!

A tiszteletadást egyénileg az alábbiak szerint kell befejezni:

- a Magyar Köztársaság állami lobogója (csapatzászló és hadihajók lobogói) vonalának elhagyását követően.....;
- amikor az előljáró, feljebbvaló a tiszteletadást teljesítő honvédtől vagy a honvéd az előljárótól, feljebbvalótól..... lépésre elhaladt, vagy az előljáró, feljebbvaló a tiszteletadás....., vagy a tisztelgés fogadását jelezte;
- egyénileg a jelentések, jelentkezések alkalmával a jelentkezés befejezését követően ....., illetve a jelentés megkezdésével .....
- az előljárótól, feljebbvalótól történő távozáskor a „Végeztem” parancs után, amikor az előljáró, feljebbvaló a ..... A „Végeztem!” parancsot követően az alárendelt az előljáróval, feljebbvalóval egy időben... a tiszteletadást, majd forduljon a megfelelő irányba (az alakzat felé, az ajtó felé, vagy hajtson végre „Hátra arc”-ot), és egy kemény kilépés után rendes lépésben távozzon;
- a Himnusz és a Szózat elhangzása után .....

3. feladat

Olvassa el a tisztelgésre vonatkozó részt, majd nézze meg figyelmesen az 1. ábrát! A hátul lévő katona kéztartását hasonlítsa össze a 2. ábrán lévő kéztartással! Írja le a legfontosabb észrevételét!

MUNYVÁRTÁS

---

4. feladat

Tanulmányozza, hogy a katonának mikor kell egyénileg tiszteletadást teljesítenie! Az alábbi

KATONAI TISZTELETADÁS, JELENTÉSEK, JELENTKEZÉSEK SZABÁLYAI.
ALAKZATOK JÁRMŰVEK NÉLKÜL. A JÁRMŰRŐL ÉS A JÁRMŰRE SZÁLLÁS RENDJE.

MUNKANYAG

KATONAI TISZTELETADÁS, JELENTÉSEK, JELENTKEZÉSEK SZABÁLYAI. ALAKZATOK JÁRMŰVEK NÉLKÜL. A JÁRMŰRŐL ÉS A JÁRMŰRE SZÁLLÁS RENDJE.

MEGOLDÁSOK

1. feladat

Az egyénileg, álló helyben végrehajtható tiszteletadás módjai:

- tisztelegéssel;
- fővetéssel;
- fegyverrel „Tisztelegj!” fogással, ha a gépkarabély mellre helyzetben van;
- főhajtással.

A tiszteletadást tisztelegéssel akkor kell végrehajtani, ha a honvédet jobb keze felemelésében semmi nem korlátozza. „Vigyázz” állásban kell végrehajtani, gyors, határozott mozdulattal. Ehhez a honvéd:

- jobb kezét nyújtott és összezárt ujjakkal, alsó és felső karját egyszerre mozgatva, könyökét a testtől kissé oldalt, inkább előre helyezve, megfeszítés nélkül tartva, egy gyors mozdulattal emelje a sapka alsó széléhez a halántékánál, illetve sapka nélkül a halántékához úgy, hogy a középső ujj a szemöldököt és a fül felső szélét összekötő vonal közepén legyen;
- a tisztelegéssel egy időben vesse a fejét az előljáró, feljebbvaló felé, majd kövesse fejével úgy, hogy ujj ne távolodjon el a halántékától, illetve a sapka szélétől.

2. feladat

A tiszteletadást egyénileg az alábbiak szerint kell befejezni:

- a Magyar Köztársaság állami lobogója (csapatzászló és hadihajók lobogói) vonalának elhagyását követően **2-3 lépés után**;
- amikor az előljáró, feljebbvaló a tiszteletadást teljesítő honvédtől vagy a honvéd az előljárótól, feljebbvalótól **1-2 lépésre elhaladt**, vagy az előljáró, feljebbvaló a tiszteletadás **fogadását befejezte**, vagy a tisztelegés fogadását jelezte;
- egyénileg a jelentések, jelentkezések alkalmával a jelentkezés befejezését követően **azonnal**, illetve a jelentés megkezdésével **egy időben**;
- az előljárótól, feljebbvalótól történő távozáskor a „Végeztem” parancs után, amikor az előljáró, feljebbvaló **tisztelegésre emelt kezét leengedte**. A „Végeztem!” parancsot

KATONAI TISZTELETADÁS, JELENTÉSEK, JELENTKEZÉSEK SZABÁLYAI. ALAKZATOK JÁRMŰVEK NÉLKÜL. A JÁRMŰRŐL ÉS A JÁRMŰRE SZÁLLÁS RENDJE.

követően az alárendelt az előjáróval, feljebbvalóval egy időben kezdje meg és fejezze be a tiszteletadást, majd forduljon a megfelelő irányba (az alakzat felé, az ajtó felé, vagy hajtson végre „Hátra arc”-ot), és egy kemény kilépés után rendes lépésben távozzon;

- a Himnusz és a Szózat elhangzása után **közvetlenül**;

3. feladat

A hátul álló, tisztelgő katona jobb kezét nem nyújtott és összezárt ujjakkal emeli a sapka alsó széléhez. A tisztelgésre emelt jobb kéz középső ujja nem pontosan a szemöldököt és a fül felső szélét összekötő vonal közepén van.

4. feladat

Egyénileg nem kell tiszteletadást teljesíteni:

- járművezetés közben (a gépjárművezetőnek);
- a NATO államok állami lobogójának;
- a készenlét fokozásával kapcsolatos feladatok végrehajtása közben;
- katonai sírok előtt elhaladva.

5. feladat

Az előjáró „Hozzám!” parancsára a honvéd rendes lépésben menjen.

Az előjáró előtt 2–3 lépésre álljon meg, a láb zárását követően az előírtak szerint teljesítsen tiszteletadást és jelentsen.

Például: "Százados Úr, Varga honvéd jelentem, parancsára megjelentem!"

KATONAI TISZTELETADÁS, JELENTÉSEK, JELENTKEZÉSEK SZABÁLYAI. ALAKZATOK JÁRMŰVEK NÉLKÜL. A JÁRMŰRŐL ÉS A JÁRMŰRE SZÁLLÁS RENDJE.

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

A Magyar Honvédség Alaki Szabályzata. A Honvédelmi minisztérium kiadványa, 2003.

86/2003. (HK 23) HM utasítás a Magyar Honvédség Alaki Szabályzata című szolgálati könyv kiadásáról

A Magyar Honvédség Szolgálati Szabályzata. A Magyar Honvédség kiadványa, 2005.

24/2005. (VI. 30.) HM rendelet a Magyar Honvédség Szolgálati Szabályzatának kiadásáról

Az általános katonai kiképzés kézikönyve. A Honvédelmi Minisztérium Hadműveleti és Kiképzési Főosztály kiadványa, 2007.

2001. évi XCV. számú törvény a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról

Katonai Etikai Kódex, 2005.

Elektronikus irodalom:

- www.katonaietikaikodex.hu (2009.12.12.)
- [WWW. Google.hu](http://WWW.Google.hu) Üdvözlési szokások (2010.01.06.)

AJÁNLOTT IRODALOM

A Magyar Honvédség Szolgálati Szabályzata. A Magyar Honvédség kiadványa, 2005.

Az általános katonai kiképzés kézikönyve. A Honvédelmi Minisztérium Hadműveleti és Kiképzési Főosztály kiadványa, 2007.

Elektronikus irodalom:

- www.katonaietikaikodex.hu (2009.12.12.)
- [WWW. Google.hu](http://WWW.Google.hu) Üdvözlési szokások (2010.01.06.)

A(z) 0789–06 modul 010–es szakmai tankönyvi tartalomeleme
felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (híradó ágazat rádióállomás-üzemeltető)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (híradó ágazat átvitel- és kapcsolástechnikai eszköz üzemeltető)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (híradó ágazat elektronikai műszerész)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (katonai informatikai-rendszer üzemeltető ágazat katonai informatikai-rendszer üzemeltető)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (műszerész ágazat lokátorműszerész)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (műszerész ágazat rakétaműszerész)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (repülésbiztosító ágazat rádiórendszer üzemeltető)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (repülésbiztosító ágazat navigációs rendszer üzemeltető)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (repülésbiztosító ágazat fénytechnikai rendszer üzemeltető)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (avionika ágazat fedélzeti fegyvertechnika szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (avionika ágazat fedélzeti műszertechnika szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (avionika ágazat fedélzeti rádiótechnika szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (sárkány-hajtómű ágazat repülőgép sárkány-hajtómű szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (sárkány-hajtómű ágazat helikopter sárkány-hajtómű szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (hadtáp ágazat ruházati ellátó)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (hadtáp ágazat ételmezési ellátó)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (hadtáp ágazat üzemanyag ellátó)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (rádióelektronikai felderítő ágazat rádióelektronikai felderítő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (vegyivédelmi technikai üzemeltető ágazat vegyivédelmi technikai üzemeltető)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (szerelő ágazat gépjármű szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (szerelő ágazat harcjármű szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (szerelő ágazat műszakigép-szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (szerelő ágazat fegyverműszerész)

52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat ABV-védelmi)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat elektronikai hadviselés)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat harckocsizó)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat könnyűlövész)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat légvédelmi rakéta és tüzér)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat műszaki)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat tüzér)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat felderítő)
52 863 01 0100 33 01	Alapfokú katonai vezetőhelyettes I.
31 863 02 0000 00 00	Honvéd tiszthelyettes II. (kisalegység parancsnok ágazat)
31 863 02 0100 31 01	Alapfokú katonai vezetőhelyettes II.

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:

8 óra

MUNKKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1–2008–0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.
Telefon: (1) 210–1065, Fax: (1) 210–1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató